

BÚCSÚZUNK

DR. TRÄGER HERBERT (1927–2022)

2022. február 10-én, életének 95. esztendejében, hét évtizednyi kiemelkedő hídmérnöki munkássága után elhunyt hazánk Pontifex maximusa.

Träger Herbert 1927. szeptember 16-án született Budapesten. Családja apai ágon a most Ausztriához tartozó Pinkafőről származik. Budapesten a Fasori Evangélikus Gimnáziumban, a háborúval súlyosbított időkben, 1945 júliusában kitüntetéssel érettségizett. 1945. szeptemberben kezdte meg mérnöki tanulmányait a József Nádor Műszaki Egyetemen. 1949 szeptemberében jeles végszigorlattal mérnöki oklevelet szerzett.

Néhány hónapos tervezői munka után, 1950. április 1-én a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium közúti hídosztályán helyezkedett el és folyamatosan ott dolgozott: 1962-től Apáthy Árpád mellett osztályvezető-helyettesként, 1973-tól – párttagság nélkül – a Hídosztály osztályvezetőjeként, egészen 1988. évi nyugdíjazásáig. A Hídosztály elsorvasztása miatt, 1983 és 1988 között minisztériumi főtanácsosként egyedül intézte az országos hídügyeket. Nyugdíjas évei aktív munkával teltek: elsősorban a megannyi átszervezést (UKIG, ÁKMI, KKK) megélő Hídosztályon volt tanácsadó, szakértő. Nem tartotta megalázónak és 1996 után elvégezte a sikeresen megmentett országos hídtervtár teljes rendezését, megőrzését az utókornak, rendet teremtve a sokat hányatott és évekig gazdátlan tervtárban.

Beosztása okán minden magyarországi közúti híddal kapcsolatos témával foglalkozott a hídszabályzatoktól, a fejlesztéseken, tervezéseken át a hídépítésekig és a megépült hidak üzemeltetéséig, fenntartásáig.

1952-től különböző vidéki hídépítések műszaki ellenőre volt, többek között a 6. sz. főút mecseki völgyhídjainak, több Keleti-főcsatorna-hídnak, a tokaji Tisza-hídnak és a sárospataki Bodrog-hídnak. 1960-tól a szolnoki Tisza- és ártéri híd építését önállóan irányította, ahol több szakmai újdonságot alkalmaztak.

Napi munkája mellett, 1964–66 között levelező tagozaton ismét az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemen tanult, és 1968-ban gazdasági mérnöki oklevelet szerzett.

Meghatározó munkát végzett a hazai közúti hídszabályzat fejlesztésében. Az előírások változásának hatásairól írt disszertációjával a BME-n 1970-ben műszaki doktori fokozatot szerzett.

Ellátta Budapest Főváros területén a hídépítési tevékenység felügyeletét és irányítását. Utóbbival kapcsolatban foglalkozott az Erzsébet híd újjáépítésével és általában a Duna-hidakkal, a metróval kapcsolatos híd-jellegű műtárgyakkal, az új felüljárókkal és az Árpád híd szélesítésével is.

Számos szakcikket, jegyzetet, könyvet készített. Előadásokat tartott hazai és nemzetközi egyesületekben. Tájékozott volt a külföldi szakirodalomban, melyben segítette anyanyelvi szintű német nyelvismerete, valamint angol, francia és orosz nyelvben való kiváló jártassága. Számos hídász kiadványnak, folyóiratnak volt szerkesztője, lektora. Ezek közül kiemelkedett a Vasbetonépítés szakmai folyóirat gondozása.

1961-ben az előregyártott szerkezetekről írt tanulmánykötetet a Mérnök Továbbképző Intézet sorozatában. 1963-ban részt vett egy technikai tankönyv megírásában, majd szűk fél évszázaddal később ennek megújításában is. 2009-ben a Hídépítéstan című tankönyv szerkesztője és társszerzője volt.

Lektorált egy szakközépiskolai tankönyvet és egy főiskolai jegyzetet. 1972–1992 között tagja volt a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán működő Államvizsga Bizottságnak. Részt vett a főiskola végzős hallgatói által készített szakdolgozatok konzultálásában és bírálatában. Társszerzője volt az 1987-ben Palotás László szerkesztésében megjelent, Hidak című, igen népszerű ismeretterjesztő könyvnek is.

Részt vett több országos tervpályázat bíráló bizottságában, illetve elnökként vezette azokat. A Budapesti Műszaki Egyetem címzetes egyetemi docensnek nevezte ki.

Többször tartott külföldön előadást a hídépítés különböző témáiról: 1967-ben Drezdában az egyetem acélszerkezeti konferenciáján, 1968-ban ugyanott a Műszaki Kamara konferenciáján, 1971-ben Bécsben a Kulturális Kapcsolatok Intézete rendezésében, 1973-ban pedig Graz-ban, az ottani műegyetem felkérésére alapján.

Nyugdíjas éveiben részt vett a megjelenő hidász monográfiák írásában, lektorálásában. Helyesírási igényessége, pontossága példaértékű volt – nemcsak a hidászok előtt. 2017-ben ő lektorálta a 150 éves a magyar aszfaltútépítés című nagymonográfiát. Sokakat meglepett legendás memóriájával és a hazai közúti hídállomány „telefonkönyv” szintű ismeretével.

A tőle tanácsot kérőket tudásával mindig önzetlenül segítette, mindig célratörően, egyszerűen válaszolva, sosem csillogtatva saját tudását. Az őt követő nemzedékeknek tanítója, példaképe volt.

Kitüntetései: Munka Érdemérem (1962), Munka Érdemrend ezüst fokozat (1963), Jáky József emlékérem (KTE), 1997-ben Év hidásza, 2002-ben Életműdíj (Közúti Szakemberekért Alapítvány), 2008-ban Apáthy Árpád-díj és a Magyar Köztársaság Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetése, 2015-ben Clark Ádám életműdíj, 2018-ban MAÚT Aranymérföldkő díj. A *fib* Magyar Tagozata 2018-ban Palotás László-díjjal tüntette ki, ennek átadásakor életútjáról részletes előadást tartott, amely megjelent a Vasbetonépítés 2019/1. számában.

1953-ban nősült meg. Két gyermekük született, János, aki követte édesapját a hidász-mérnöki pályán és Gábor, aki villamosmérnök lett. Őt unokája született. Felesége is szakmabeli volt, 26 évvel ezelőtt, 1996-ban hunyt el.

2007-ben, nyolcvanadik születésnapján hidász-mérnök kollégái, tisztelői egy meglepetéskötettel köszöntötték, amelyben 67 hozzá kapcsolódó emlék és tanulmány jelent meg (Lánchíd Füzetek 4.). Az ebben megjelent emlékező és köszöntő írások egy-egy kiragadott mondata álljon itt emlékül dr. Träger Herbert hidász-mérnöki munkájáról és emberségéről:

„Ő volt az a szaktekintély, akinek véleményét, kritikáját mindenki elfogadta, mert azt a szaktudása, tájékozottsága és emberi hozzáállása alapozta meg.”

„Személyes érdekeit, érdemét soha nem hangoztatta, de még csak képviselni is alig volt hajlandó.”

„Türelemmel, korrekt stílusban, konkrét érvekkel képviselte a szakma érdekeit.”

„A Träger Herbert név összeforrott a pontosság és gyorsaság fogalmával.”

„Egy csodálatos szakma nagy tudású, nagy tekintélyű, nem kinevezett, de valós professzoraként köszönhetünk őszinte tisztelettel és barátsággal.”

„Műszaki tudása, nyelvismerete, rendkívül gazdag és pontos memóriája a mai napig óriási segítséget jelent mindnyájunknak.”

„Az első találkozás (vele) erősítette meg a hidak iránti szeretetemet.”

Hajós Bence

Dromgoole: A hídépítő

Egy öreg, zord úton menve
kellemetlen hideg este
széles szakadékhoz jutott,
melyben hideg, mély víz zúgott.

Átkelt az öreg a vízen,
nem rettegve a sötétben,
s mikor épen átérkezett,
híd építésébe kezdett.

Egy arrajáró szólt: Öreg,
miért pazarlod erődet?
utad végéhez közeleg,
erre többé már nem vezet.
A vízen túl vagy épségben,
miért fáradsz hídveréssel?

Az öreg felnézett és szólt:
Az úton melyen jöttem, volt
egy ifjú is, ki ugyancsak
e szakadék felé halad.

Az átkelés semmi nekem,
de neki veszélyes verem.
Hogy átjusson a nagy vízen,
a hidat neki építem.

(Fordította: dr. Träger Herbert)